

Для отработки правил употребления конструкций, выражающих целевые отношения, необходимо многократное повторение наиболее распространенных случаев в практике устной речи, в различных типах письменных упражнений, при работе с аудиоматериалами.

Заключение. Выявление наиболее распространенных ошибок китайских студентов, допускаемых ими при переводе и употреблении конструкций, выражающих целевые отношения, показывает, что причины таких ошибок заключаются в несоответствии в некоторых случаях структур русских и китайских предложений, неразличении глаголов и глагольных существительных, непонимании тех значений, которые выражает союз *чтобы*. Полученные сведения могут помочь преподавателям русского языка как иностранного найти наиболее эффективные задания для отработки указанной темы.

1. Большой толковый словарь русского языка [Электронный ресурс]. / Режим доступа: <http://www.gramota.ru/slovari/info/bts/>. – Дата доступа: 18.03.2024.

2. Практические занятия по русскому языку как иностранному : методические рекомендации в 6 ч. [Электронный ресурс]. / Т. А. Быкова [и др.]. – Витебск : ВГУ имени П. М. Машерова. 2020. – 52 с. – Режим доступа: <https://rep.vsu.by/handle/123456789/24279>. – Дата доступа: 18.03.2024.

МОЎНА-СТЫЛІСТЫЧНЫЯ АСАБЛІВАСЦІ ВЕРША РЫГОРА БАРАДУЛІНА “МАМЫ НЕ СТАЛА – НЕ СТАЛА РАДЗІМЫ...”

Maiceeva Y.B.,

студэнтка 3 курса ВДУ імя П.М. Машэрава, г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь

Навуковы кіраўнік – Семянькова Г.К., канд. філал. навук, дацэнт

Вершы Рыгора Барадуліна, як і іншых беларускіх пісьменнікаў, уяўляюць сабой найвышэйшае дасягненне чалавечай думкі. Творчасць аўтара ахоплівае вялікае кола ідэй і тэм, якія сёння хваляюць кожнага, – еднасць з Радзімай, захаванне культурнай і гістарычнай спадчыны народа, вернасць сабе, пачуцці асобы ў самы складаны для яе перыяд і інш. *Актуальнасць* тэмы даследавання абумоўлена магчымасцю зразумець, як з дапамогай слова Рыгор Барадулін апісвае душэўны і фізічны стан чалавека, які страціў самае дарагое, што ў яго ёсць, – маці. *Мэта* артыкула – вызначэнне і характарыстыка моўна-стылістычных асаблівасцей верша “Мамы не стала – не стала радзімы...”, выяўленне ролі вобразна-выяўленчых сродкаў твора.

Матэрыял і метады. Матэрыялам для даследавання паслужыў верш Рыгора Барадуліна “Мамы не стала – не стала радзімы...”, змешчаны ў зборніку аўтара “Выбраныя творы” [1, с. 102]. Падчас аналізу былі выкарыстаны структурны, функцыянальны і апісальны метады.

Вынікі і іх абмеркаванне. На наш погляд, верш “Мамы не стала – не стала радзімы...” адносіцца да інтымнай лірыкі з элементамі філасофскай. У творы аўтар не толькі апісвае пачуцці, выкліканыя расстаннем з самым дарагім чалавекам, – маці, але і прапануе чытачу свае разважанні аб праблемах жыцця і смерці. Верш ад пачатку да канца пранізаны ўласным перажываннем, болей аўтара ад страты маці. Рыгору Барадуліну, як рэдка каму з паэтаў, удалося выказаць словам тонкія, ледзь улоўныя адценні настраёнасці, псіхалагізму, экспрэсіўнасці.

Верш напісаны свабоднай рыфмоўкай, бо заканамернасць у чаргаванні рыфмы адсутнічае. Мы мяркуем, што пісьменнік выкарыстоўвае менавіта гэты від рыфмоўкі для таго, каб выказаць свае думкі і пачуцці больш свабодна, не абмяжоўваючы сябе пэўнымі правіламі вершаскладання.

Тэма верша – пакуты душы лірычнага героя ад страты самага дарагога чалавека. Ідэя твора – боль, выкліканы такой стратай, не пройдзе нават з цягам часу, таму трэба шанаваць бацькоў пры іх жыцці.

Свой боль, незваротнасць трагедыі аўтар перадае праз шматлікія вобразна-выяўленчыя сродкі. Так, эпітэты, якія ўжываюцца ў вершы, дапамагаюць аўтару больш выразна апісаць свае эмоцыі. Большасць з іх валодае негатыўным адценнем: *на перазяблых слядах; цень нелюдзімы / Голай душы на вятрах* [1, с. 102]. Метафары, якімі насычаны мастацкі твор (*падалася душа ў пілігрымы; душа блукала; страх пасяліўся ў вірах*) выкарыстоўваюцца пісьменнікам, каб растлумачыць сутнасць верша, стварыць яго фон, прывесці чытача ў неабходны эмацыйны стан.

Паўтор у першым радку першай страфы і перадапошнім радку апошняй страфы (*мамы не стала – не стала радзімы*) ужываецца, як мы мяркуем, каб падкрэсліць галоўную думку верша.

Паралелізм у вершы (*мамы не стала – не стала радзімы*) апісвае адносіны лірычнага героя да сваёй маці, пачуцці, выкліканыя яе стратай. Адзіным прытулкам для кожнага чалавека, у тым ліку і для аўтара, з’яўляецца маці, таму ў вершы маці і радзіма знаходзяцца на адной паралелі. Мама звязвае чалавека з той зямлёй, якую ён называе сваёй Радзімай.

Адзначым, што ў беларускай літаратурнай традыцыі назіраецца выразная тэндэнцыя да правядзення змястоўных паралеляў паміж вобразамі маці і Радзімы (узгадаем, напрыклад, твор Петруся Броўкі “Голас сэрца”). Гэта праяўляецца ў праекцыі ўласна мацярынскіх якасцей, такіх, як ахвярнасць, адданасць, занепакоенасць лёсам сваіх дзяцей, на Радзіму. У вершы Рыгора Барадуліна “Мамы не стала – не стала радзімы...” вобраз маці ўбірае ў сябе вобраз Радзімы-Беларусі і вобраз малой радзімы паэта – Ушаччыны.

У творы ўжываецца вялікая колькасць увасабленняў: *падалася душа ў пілігрымы / З мараю маму сустрэць; доўга блукала / Гукала дарэмна / Маму душа; назбірала знавер’я бярэма*. Зразумела, што душа, бясконцыя пошукі якой апісваюцца ў вершы, – гэта душа лірычнага героя. Душа, якой надаюцца чалавечыя ўласцівасці, з’яўляецца цікавым, глыбокім вобразам у аналізуемым вершы. Душа лірычнага героя пакутуе, на працягу доўгага часу яна не можа знайсці спакою ў свеце. Пошукі прыводзяць толькі да страху і расчаравання. Праз вобраз душы аўтар падкрэслівае думку пра важнасць своечасова шанавання бацькоў і час, адведзены на зносіны з імі.

На перадачу агульнага настрою верша ўплываюць абстрактныя назоўнікі, якія выкарыстоўваюцца ў творы, – *душа, мара, халады, страх*. Яны апісваюць пачуцці страчанасці, пошуку, смутку, холаду, перадаюць эмацыйны стан лірычнага героя.

Верш насычаны дзеясловамі ў форме абвеснага ладу (*стала, нарадзіўся, падалася, блукала, гукала, назбірала, пасяліўся*), якія ствараюць вобразныя асацыяцыі, што надае твору асаблівы характар. Мы лічым, што пры іх дапамозе апісваюцца бясконцыя пакутлівыя пошукі душы лірычнага героя. Пошукі таго, што яна ўжо ніколі не знойдзе.

У вершы сустракаецца індывідуальна-аўтарскі неалагізм *знявер’е*. У “Тлумачальным слоўніку беларускай мовы” Баханькова А.Я. прыводзіцца дзеяслоў закончанага трывання *зняверыцца* ў значэнні ‘страціць веру ў каго-, што-н.; расчаравацца’ [3, с. 158]. На наш погляд, слова *знявер’е* трэба суаднесці таксама з лексмай *нявер’е*, якая ў пяцітомным “Тлумачальным слоўніку беларускай мовы” прыведзена ў значэнні ‘адсутнасць веры ў што-небудзь, няўпэўненасць у чым-небудзь, адсутнасць веры ў Бога’ [4, с. 394]. Як бачна, аўтар сумяшчае дзеяслоў *зняверыцца* з назоўнікам *нявер’е* і ўтварае лексему *знявер’е*. Праз гэты назоўнік Рыгор Барадулін даносіць думку аб тым, што душа лірычнага героя дакладна страціла веру ў сваю мару, расчаравалася ў жыцці. Як вядома, аўтарскія неалагізмы найчасцей сустракаюцца ў вершаваных творах, што тлумачыцца, відаць, імкненнем паэтаў да экспрэсіўнасці выказвання.

Заклучэнне. Такім чынам, моўныя сродкі верша “Мамы не стала – не стала радзімы...” дапамагаюць апісаць вобраз мары, якая ўжо ніколі не збудзецца. Яны выкарыстоўваюцца для надання тэксту асаблівай выразнасці, эмацыйнай афарбоўкі, служаць для стварэння яркіх і запамінальных вобразаў, перадачы фізічнага і псіхічнага стану лірычнага героя. Вобразна-выяўленчыя сродкі дапамагаюць дакладна перадаць настрой і пачуцці аўтара.

1. Выбраныя творы / Рыгор Барадулін; Уклад., прадм., камент. М. Скоблы. – Мінск: Кнігазбор, 2008. – 600 с.
2. Стылістыка мастацкага тэксту: метадычныя рэкамендацыі / склад. Г.К. Семянкова. – Віцебск: ВДУ імя П.М. Машэрава, 2021. – 47 с. – Рэжым доступу: <https://rep.vsu.by/handle/123456789/28226>. – Дата звароту: 13.03.2024.
3. Тлумачальны слоўнік беларускай мовы / А.Я. Баханькоў, І.М. Гайдукевіч, П.П. Шуба. – Мн.: Парадокс, 1998. – 414 с.
4. Тлумачальны слоўнік беларускай мовы. Т. 2. Г – К / [Рэд. тома А.Я. Баханькоў]. – Мн.: Гал. рэд. Беларус. Сав. Энцыклапедыі, 1978. – 768 с.

ПСЕВДОАНГЛИЦИЗМЫ В РУССКОМ ЯЗЫКЕ

Махранкова Д.А.,

студентка 1 курса ВГУ имени П.М. Машерова, г. Витебск, Республика Беларусь

Научный руководитель – Алейникова О.С., ст. преподаватель

В последние годы в русском языке наблюдается тенденция использования заимствований из английского языка, особенно в сфере бизнеса, моды и информационных технологий. Изучение таких заимствований направлено на выявление способов укоренения единиц в речи, а также на определение путей замены, что способствует более глубокому пониманию современных тенденций развития русского языка. Кроме того, существует необходимость разграничения действительных заимствований и псевдозаимствований, которые снижают чистоту и правильность речи, препятствуя точному пониманию коммуникативных намерений.

Актуальность изучения псевдоанглицизмов в русском языке обусловлена широтой их употребления в повседневной речи, массовой культуре и средствах массовой информации. Они стали неотъемлемой частью современного русского языка и часто используются без должного понимания истинного значения и происхождения. Это может приводить к неправильному использованию и искажению смысла английских слов и выражений, а также к формированию неграмотного и непрофессионального образа русской речи.

Цель данной статьи – выявить современные псевдоанглицизмы в русском языке и определить особенности их словоупотребления.

Материал и методы. Материалом данного исследования послужили псевдоанглицизмы, отобранные в русском языке (15 лексических единиц). Методы, используемые в работе, включали лексико-семантический анализ, дифференциацию, классификацию.

Результаты и их обсуждение. «Англицизм – это заимствование слов из английского языка в какой-либо другой язык» [2]. Псевдоанглицизмы в русском языке – это слова или выражения, которые звучат похоже на английские, но не имеют никакого отношения к нему или имеют искаженное значение. «Псевдоанглицизмы, также известные как «квазианглицизмы» или «лжеанглицизмы», представляют собой слова и словосочетания, которые содержат признаки иноязычности в английском языке, но их значения не полностью или частично соответствуют своим английским аналогам» [1, с. 73].

Существование псевдоанглицизмов может быть обусловлено несколькими причинами:

– мода и престиж. Некоторые используют псевдоанглицизмы, чтобы звучать более соответствовать тенденциям моды. Английский язык ассоциируется с международным статусом и считается языком бизнеса и технологий;